

113

Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee
II toimkonna koosoleku protokoll nr. 15
9. novembril 1991

Koosoleku algus kell 10.00

Koosolekut juhatas toimkonna esimees Vardo Rumessen

Koosolekust võtsid osa abiesimees Lehte Sööt
(Hainsalu)
liikmed Sirje Endre
Enn Leisson
Ain Kaalep
Sergei Petinov
Sergei Sovetnikov
Juhan-Kristjan Talve
Lauri Vahtre

Puudus Linnart Mäll

P ä e v a k o r d :

Parandusettepanekutest.

J.Adamsi ettepanekutest

1. lisada II ptk. 2. lõiget

Igal eestlasel on õigus elama asuda Eestisse ja omandada Eesti kodakondsus vastava soovi avaldamisel.

Okupatsiooni ja anneksiooni tõttu Eestist lahkunud Eesti Vabariigi kodanikel säilib Eesti kodakondsus.

J.-K.Talve Kõik eestlased on Eesti Vabariigi kodanikud niikaua, kui nad pole Eesti Vabariigi kodakondsusest välja heidetud, olgu nad vahepeal teise riigi kodakondsuses.

L.Vahtre Peame lähtuma kahest vajadusest:

1. Kui meid näiteks uuesti okupeeritakse ja osa meist on jälle sunnitud lahkuma.

2. Kui meie "tore" valitsus hakkab seaduse järgi näiteks väliseestlasi välja viskama.

V.Rumessen Kodakondsuse alused peavad olema põhiseaduses kajastatud. J.Adamsil on ükskõik kas I või II ptk.-s. Arvan, et II sobib paremini.

J.-K.Talve Minu arvates kuuluvad paremini I ptk., kus on riik, rahvas, üldsätted.

A.Kaalep Soome põhiseaduses on üldsätetes.

V.Rumessen Tuleb teha apellatsioon. §5 2. lõik asendada

J.Adamsi paranduse 2. lõiguga.

J.-K.Talve Hääletasin 2. lõigu väljajätmise poolt, sest see oli ebamäärane.

L.Vahtre Väike rahvas loob endale avatud ukse, kust iga eestlane võib sisse astuda.

A.Kaalep. Okupatsiooni ja anneksiooni tõttu võiks asendada teise sõnaga.

L.Vahtre Võiks lisada ... või nende ohu tõttu.

J.-K.Talve. Lahkumise põhjus võis olla individuaalne.

A.Kaalep Kodanikud, kes on lahkunud Eestist võõrriigi agressiivse tegevuse, okupatsiooni ja anneksiooni tõttu.

V.Rumessen Lisada ... või selle ohu.

J.-K. Talve Kõigepealt, mida me tahame? Siis alles formuleerime. 2. lõiget pole vaja, 3. lõiget on vaja, s.o. põhimõte ja kuulub I ptk.

E.Leisson Need on kodakondsuse küsimused.

S.Endre Sain eile aru, et on parem, kui me ei puuduta neid, kes on välismaal, seda nõudis Taagepera. Aga see puudutab 120 000 inimest, s.o. 10% eestlastest. Me peame seda arvestama. Me pole ka kindlad, et ei järgne uut okupatsiooni. Ma pole kindel kodakondsuse seaduse peale.

J.-K. Talve Olen Eestist lahkumise põhjuse fikseerimise vastu.

V.Rumessen Kõik Eesti Vabariigi kodanikud, ka need, kes praegu ära lähevad, säilitavad kodakondsuse, kui nad pole ise vastavat avaldust kirjutanud.

E.Leisson Pakun varianti: võtan enda peale, et suruda need mõtted kodakondsusseaduse rakendusotsusesse. Kui ei lähe läbi, siis arutame edasi.

Hääletati: 1. Kes on selle pool, et J.Adamsi ettepanek: "Igal eestlasel on ..." panna II ptk.?

poolt -

I ptk., üldsätetesse?

poolt 6, vastu - era 3

2. Kes on selle poolt, et lisada üldsätetsse:

Võõrriigi okupatsiooni ja anneksiooni ning poliitiliste põhjuste tõttu või sõjapõgenikena Eestist lahkunud Eesti Vabariigi kodanikel ja nende järglastel säilib Eesti kodakondsus.

poolt 4 vastu 4 era 1

2. Ü. Uluotsa ettepanek

Kas te olete § 34 kooskõlastanud hr. Rätsepa toimkonnaga? Õiguskantsleri aparaat läheb liiga suureks.

L.Vahtra Tegelikus elus on tõesti nii suuri ülesandeid raske täita.

V.Rumessen Keegi pole teinud ettepanekut välja jätta. Otsustati: küsida J.Rätsepa toimkonnalt.

3. R.Järliku ettepanek

§27 A

Igaühel on kohustus kaitsta loodust ja tervislikku elukeskkonda ning saada hüvitust kohtu korras tõestatud kahju eest, mis on põhjustatud ökoloogiliste õigusrikkumistega.

L.Vahtra Selle sõnastusega ei saa nõus olla. § 12 viimane lõik katab selle mõtte. Looduskaitse seaduses on ju sees.

J.-K. Talve Olen looduse kaitsmise poolt, aga seaduste risustamise vastu, palun mitte sisse panna.

V.Rumessen. Meile jäi ülesanne täpsustada sõnastust, sest täiskogu otsustas sisse jätta.

Hääletati R.Järliku sõnastust.
poolt -

S.Endre Toetan J.-K. Talve ettepanekut § 27 A välja jätta.

A.Kaalep Pooldan sisse jätmist.

J.-K.Talve Võibolla kohustus mitte rikkuda loodust.

S.Sovetnikov Minul oli varem ettepanek: Igaüks on kohustatud järgima looduskaitse norme.

L.Sööt Jääme oma sõnastuse juurde (27A) ainult "ökoloogiliste" asendame looduskaitse seaduse ...
Nii otsustatigi

4. P.Kase ettepanek (vt. lisa)

1) Lisada õigus elule ja keeld piinata.
"Õigus elule" hääletati PA täiskogul välja.
Keeld piinata - varem arvestatud (§ 13)

2) § 10 lisada ... sõltumata ... kehalistest ja vaimsetest võimetest, vanusest...

otsus

varem arvestatud

5. J.-K. Talve ja J.Adamsi ettepanek

Põhiõigused laienevad ka juriidilistele isikutele, mis on moodustatud Eesti seaduste alusel selles ulatuses, mida nende õiguste iseloom võimaldab.

A.Kaalep Õudne stiil. Näha, et on tõlgitud. Juriidilised isikud on juba määratletud, neid ei moodustata.

L.Vahtre Kas Eesti seaduste alusel või Eestis tegutsevad juriidilised isikud?

S.Endre Pooldan, võiks sees olla

J.-K. Talve Väibolla sellega hoopis kitsendame õigusi.

A.Kaalep Pakun: Käesolevas peatükis nimetatud õigused ja kohustused kehtivad ka Eestis tegutsevate juriidiliste isikute suhtes.

L.Sööt Pole nõus. Me löikame teiste õigused seega ära. Ettepanek välja jätta.

S. Endre Parem kui välja jääb, mitte iga sammu reglementeerida.

Hääletati. Kes on poolt, et välja jätta
poolt 7, vastu 1, era 1

Kui täiskogul apelleeritakse, siis võtta A.Kaalepi sõnastus.

6. H.Runneli ja prof. Rebase ettepanekud. (vt.lisa)

§16 lisada ... sotsiaalse vaenu õhutamise.

Rebase § 40 lisada 1 lause

E.Leisson Meie §10 lisada teine lõik.

Rahvusliku, rassilise või usulise vaenu propageerimise teel terrorismile ja vägivallale kihutamine on seadusega keelatud ja karistatav.

Hääletati: poolt 7, vastu - era 1.

S. Sovetnikov §40 2. lõige II lause lisada Eestis on keelatud ja karistatav igasugune sõjapropaganda.

E.Leisson: See on propagandistlik ja sovetlik, olen vastu.

A.Kaalep: Olen vastu.

S.Sovetnikov Minu mõte on, et Eesti poliitika on neutraliteedi poliitika.

Otsus ei arvestata
§50 Riik peab erakapitali survet piirama jne.

S.Endre Liiga diktaatorlik.

A.Kaalep Liiga reglementeeritud.
Hääletati: sisse võtta
poolt 2 vastu 6

Rebase ettepanekutest.
p. 3 (meie ptk. lisas)

L.Sööt: lühendada §30

L.Vahtre: Kes annab informatsiooni?

E.Leisson: Igaühel on õigus saada infot seadusega tagatud põhiõiguste ja vabaduste seisukorra kohta.

V.Rumessen §30 I lause on kitsam, asendada Rebase § ja jätta II lause alles.

J.-K. Talve See paneb riigiametnikele tohutud kohustused. Kes seda infot annab? Valitsustegevus peab lihtsalt avalik olema.

L.Vahtre Igal kodanikul on õigus saada täielikku ja usaldatavat informatsiooni riigi- ja omavalitsusasutustelt nende tegevuse kohta.

Hääletati kes on selle sõnastuse poolt
poolt 9 -
p. 4 hääletatud juba varem.
p. 5

V.Rumessen §8 2. lõik on sees

§20 2.lõik?
D: lisada § 11 5. lõiguks
Võõrkeele kasutamise kohtu- ja kohtueelses menetluses sätestab seadus.

L.Vahtre. Rebase §21 2. lõige tuleks sisse viia, aga mitte ainult ebaseadusliku tegevuse peale, vaid üldse.

S.Endre. Pole vaja reglementeerida.
Otsustati: pole vaja.

L.Vahtre Rebase § 38
Avaliku maksu ja koormatise kohta.
Hääletati: kas võtta sisse
poolt 7 vastu 1 era 1

E.Leisson Meie §34 lisada Rebase § 22 ...millele vastamise korra sätestab seadus.

L.Sööt § 13 lisada 13A
Hääletati poolt 6 vastu 2

H.Runneli ettepanekutest (vt. lisa)
Rebase § numeratsioon
§50 parandatud kujul sisse võtta
Hääletati: poolt - vastu 8
§55 ... õigus haridusele koolis ja kodus...
otsus varem arvestatud
§59 Töö on inimese eneseteostamise väärikaim võimalus

...

otsus ei arvestata
§62 Riigi kohus on võidelda vaesuse vastu
otsus ei arvestata
§64 lisada mõte puhkeaja õigsusest.

Hääletati kas lisada §25 puhkepäevadel ja riiklikel pühadel ei töötata?

poolt 4 vastu 5
§53 lisada mõte perekonna õilistamise kohta.
Varem arvestatud.

Alternatiividest

§18 I lause ümber teha
§19 alternatiiv välja jätta
poolt 9
§24 põhivariandi poolt 7
alternatiivi poolt 2

T.Käbini ettepanekud (vt. lisa)

§8 2. lõige
kuidas riigivõim teostab inimõigusi?
otsustati asendada sõnaga "tagamine"
poolt 7
§9 õigus vabale eneseteostusele asendada õiguste ja vabadiuste kasutamisega
ei arvestata
§11 2. lõige
... avaldada asendada teatavaks teha
arvestatud
4. lõige ei ole õiges kohas
otsus delegeerida redaktsioonitoimkonnale

Puuduvad mõtted:

kedagi ei saa sundida tunnistama enda või oma lähedaste vastu
mittearvestatud välisekspertide ettepanekul
kedagi ei või teist korda anda kohtu alla

ei arvestata
§21 1. lõige lühemalt
3. lõige ära jätta
ei arvestata
§23 1.lõige välja jätta
ei arvestata

Koosolek lõppes kell 14.25

Toimkonna esimees

Vardo Rumessen

